

ПРИЧИНИ ІСНУВАННЯ ТІНІЗАЦІЇ ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Александрова В.О., Козлова Ю.Ю.
*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Фонд оплати праці є основним та найбільш важливим інструментом управління персоналом, оскільки визначає поточний стан та перспективи розвитку підприємства. Тому першочергову роль відіграє його раціональне використання для підвищення життєвого рівня населення.

Особливо актуальними для України є питання пов'язані з боротьбою проти тіньової заробітної плати. Її існування пов'язане з надмірними податковими навантаженнями на фонд оплати праці та існуванням невідповідних стандартів оплати праці з реальними потребами населення. Визначення та усунення причин виникнення тінізації розрахунків із заробітної плати дозволить розширити базу оподаткування у вітчизняній економіці, збільшити надходження до бюджету та державних цільових фондів і покращити добробут громадян та рівень соціальної напруги в суспільстві.

Рівень тіньової економіки, а зокрема фонду заробітної плати, набув величезних масштабів. Міністерство доходів та зборів України дійшло висновку, що приблизно 45-55% заробітної плати знаходяться в тіні. Такий стан економічних відносин веде до нестабільності всіх процесів та спричиняє негативний вплив на різні сфери.

Дана проблема обумовлюється високим рівнем податкового навантаження, низьким рівнем оплати праці, складною системою оподаткування, нестабільністю податкового законодавства, високим рівнем корупції в країні та відсутністю впевненості громадян у стабільному та забезпеченому майбутньому. Існування цього явища позбавляє можливості регулювання економіки за допомогою інструментів монетарної та податкової політик, що у свою чергу призводить до зниження ефективності державної політики. Також це наражає небезпеку накладання фінансової та кримінальної відповідальності роботодавців та позбавляє працівників наявних соціальних гарантій, зокрема й пенсійних.

Основним принципом реалізації заходів з детінізації заробітної плати має стати створення більш сприятливих умов для ведення легального бізнесу та оплати праці сумлінних платників податків. Подолання тіньової економіки є необхідною умовою на шляху до ефективної євроінтеграції, відтак необхідно проводити комплексну політику детінізації економіки.

Отже, лише завдяки чіткому виокремленню та систематизації чинників, політика та заходи, які пов'язані зі зниженням тіньового сектору економіки будуть ефективними. Необхідно враховувати особливі «ментальні» чинники, які є основою тіньових відносин в Україні, для розробки комплексної стратегії детінізації сучасної української економіки. Пріоритетним завданням держави у подальшому має стати створення сприятливих умов для легальної економічної діяльності, яка буде сприяти детінізації ринку праці.